

کووید در خاورمیانه: ارزیابی در آستانه سال سوم

به قلم شارون آلروی-پریس (/fa/experts/sharwn-arlwy-prys/), آبراهام فلکسمن (/fa/experts/abraham-flksmn/), دکتر کامیار علایی (/fa/experts/dktr-kamyar-/) (layy)

۵ آوریل ۲۰۲۲

همچنین دست‌یافتنی به

(English (/policy-analysis/covid-middle-east-assessment-eve-year-three

درباره نویسندگان

شارون آلروی-پریس (/fa/experts/sharwn-arlwy-prys/)

دکتر شارون آلروی-پریس مدیر بخش سرویس سلامت عمومی در وزارت بهداشت اسرائیل است

آبراهام فلکسمن (/fa/experts/abraham-flksmn/)

دکتر آبراهام فلکسمن استادیار موسسه سنجش و ارزیابی سلامت در دانشگاه واشنگتن است

دکتر کامیار علایی (/fa/experts/dktr-kamyar-layy/)

دکتر کامیار علایی کارشناس بهداشت عمومی ایران است که همراه با برادرش آرش قبل از آن که در ایران بازداشت و زندانی شوند اقدامات و تلاش‌های مربوط به پیشگیری و مقابله با اچ‌آی‌وی را پیش می‌بردند. آنان سپس در ایالات متحده آمریکا موسسه بین‌المللی بهداشت و آموزش را تاسیس کردند

تحلیل کوتاه

به کاستی‌های همیشگی در داده‌های مربوط به کووید از این بحث می‌کنند که کدام رویکردها و در کدام مناطق بیشترین اثربخشی را داشته است

در ۲۸ فوریه انستیتو واشنگتن نشست دیگری از میزگردهای مباحث سیاست‌گذاری را به صورت آنلاین با حضور شرون آروی-پریس آبراهام فلکسمن و کامیلا علیسی برگزار کرد. دکتر آروی-پریس مدیر سرویس سلامت عمومی در وزارت بهداشت اسرائیل است. دکتر فلکسمن استادیار موسسه سنجش و ارزیابی سلامت مستقر در دانشگاه واشنگتن است. دکتر علیسی کارشناس ایرانی بهداشت عمومی است که برنامه‌هایی برای مراقبت و پیشگیری از اچ‌آی‌وی را پیش برده است. آنچه در ذیل می‌آید گزارشی فشرده از اظهارات آنان است.

شارون آروی-پریس

یکی از اهداف اصلی وزارت بهداشت اسرائیل ردیابی همزمان سوبه‌های جدید و نگران‌کننده کووید-۱۹ و جلوگیری یا دست‌کم به تاخیر انداختن ورود آن‌ها به کشور است. وزارت بهداشت در مورد سوبه اومیکرون موفقیت قابل قبولی داشت. مقام‌های بهداشتی قادر نیستند که برای همیشه از ورود سوبه‌های کووید-۱۹ جلوگیری کنند اما می‌توانند برای انجام واکسیناسیون بیشتر توزیع داروهای ضروری و جمع‌آوری اطلاعات درباره آن سوبه جدید زمان بخرند. نتایج تمامی تست‌های آزمایشگاهی اسرائیل مستقیماً در وزارت بهداشت جمع‌آوری می‌شود و این داده‌ها اکنون با وضعیت واکسیناسیون هم تطبیق داده می‌شود. بنابراین داشتن داده‌ها به طوری که وضعیت واقعی روز را نشان دهد امر بسیار خوبی است و به سهم خود به دولت کمک می‌کند تا سیاست‌گذاری‌های خود را بر اساس وضع داده‌های گردآوری‌شده تنظیم کند.

هر فردی که از خارج وارد اسرائیل می‌شود باید در بدو ورود آزمایش پی‌سی‌آر بدهد. تمامی نتایج مثبت کرونا به ترتیبی تنظیم می‌شود که گونه‌های جدید در اسرع وقت شناسایی شوند. مقام‌ها همچنین با افرادی که با گونه‌های نگران‌کننده ویروس تماس داشته‌اند تماس می‌گیرند تا هرگونه زنجیره ابتلا را در نقطه مبدأ آن متوقف کنند. این کاری است که اسرائیل از موج پنجم بیماری انجام داد: مرزهایش را به روی کشورهای با نرخ بالای سرایت بست و در عین حال افراد مبتلا را که قبلاً وارد کشور شده بودند قرنطینه کرد.

بخش اطلاعات نادرست در این مدت یکی از بزرگترین چالش‌ها بوده است که از قبل از آماده شدن واکسن شروع شد. تحرکات گسترده‌ای در مخالفت با ماسک شکل گرفت و همچنین موجی از تردیدها دامن زده شد که این ویروس حقیقتاً اینقدر خطرناک است که می‌گویند یا اینکه اصلاً واقعی است. این مشکل با شروع واکسیناسیون بزرگتر هم شد. وزارت بهداشت اسرائیل تلاش می‌کند که از طریق دنبال کردن رسانه‌های اجتماعی مشخص کردن اطلاعات نادرست هر جا که ممکن باشد و توضیح واقعی و علمی درباره داده‌های مربوط به همه‌گیری با این مشکل برخورد کند.

اعتماد عمومی به دولت برای پاسخگویی موثر به کووید-۱۹ مهم است اما خسته شدن مخاطبان از محدودیت‌های همه‌گیری چالشی عمده ایجاد می‌کند. دولت می‌تواند توصیه‌های مشخصی بدهد اما مردم الزاماً مایل نیستند که تا یک یا دو سال بعد هم از این توصیه‌ها پیروی کنند. لازم است مسئولان این نکته را در نظر داشته باشند که مردم در درازمدت حاضرند چه نوعی از محدودیت‌ها و ناراضی‌های ناشی از آن را تحمل کنند.

در نگاه به آینده بزرگترین چالش فعلی ترجمه مفهوم «زندگی با کووید» به سیاست‌های معقول است. اسرائیل می‌خواهد تا جایی که ممکن است همه جا را در کشور باز نگه دارد اما برای سنجش موقعیت خود در مواجهه با بیماری باید در زمینه گرفتن تست فعالانه عمل کند.

آبراهام فلکسمن

موسسه سنجش و ارزیابی سلامت (IHME) در دو سال گذشته درباره نحوه گسترش کووید-۱۹ پیش‌بینی‌هایی کرده است. در نتیجه اکنون می‌تواند نشان دهد که مدل‌های پیش‌بینی‌ش چگونه در قالب شش چرخه شکل گرفته‌اند و به کارشناسان امکان می‌دهند تا موارد ابتلای جهانی را پیش‌بینی کنند و تغییرات را در طول زمان ببینند.

در کوتاه مدت آنچه که در چین رخ می‌دهد به احتمال زیاد تاثیر گسترده‌ای بر آینده همه‌گیری در سایر نقاط جهان خواهد داشت. تلاش‌های آن کشور برای مهار اومیکرون پایه خوبی برای پیش‌بینی وضع جهانی خواهد بود.

میزان رشد واکسیناسیون یکی دیگر از عوامل تعیین‌کننده است که همچنان تحت تاثیر محدودیت‌های مربوط به بخش عرضه و بخش تقاضا قرار دارد. داده‌های موسسه سنجش و ارزیابی سلامت طیف گسترده‌ای از تقاضا را در سطح جهانی نشان می‌دهد و این متغیرها معمولاً با اعتماد به حکومت‌ها هم ارتباط پیدا می‌کند. در مجموع اعتماد کمتر به حکومت به معنی تمایل کمتر برای پیروی از سیاست‌های کاهش گسترش کووید-۱۹ است. سیاست‌هایی چون مقررات ماسک زدن و دیگر مقررات مربوط به بهداشت عمومی.

داده‌های موسسه سنجش و ارزیابی سلامت نشان می‌دهد که در خاورمیانه ۴۰ درصد جمعیت ساکن در منطقه شرق مدیترانه - بر اساس مناطق تعریف شده سازمان بهداشت جهانی - دوره کامل واکسن را دریافت کرده‌اند. اگر این را ترکیب کنیم با شمار افرادی که از طریق قرار گرفتن در معرض ویروس میزانی از مصونیت را در بدن خود ایجاد کرده‌اند بدین معنی است که حدود ۶۰ درصد از جمعیت منطقه از سطحی از حفاظت در مقابل سوبه اومیکرون برخوردار است. هرچند این شمار به مرور زمان و با کاهش مصونیت تا حدودی افت خواهد کرد. موسسه سنجش و ارزیابی سلامت همچنین مقررات متعدد بهداشت عمومی را که از سوی حکومت‌های مختلف برقرار شده دنبال می‌کند تا دریابد که کدام گام‌ها بیشترین تاثیر را در محدود کردن گسترش کووید داشته‌اند. این بررسی و نظارت نشان می‌دهد که مقررات ماسک زدن ابزار موثری است.

در مورد تردید در زدن واکسن باید میان اطلاعات ناقص و اطلاعات جعلی تمایز قائل شد. در انتشار اطلاعات ناقص عمدی در کار نیست در حالی که اطلاعات جعلی عامدانه است و همراه با نیت سوء. این دو مشکل جدید نیستند اما مشکلاتی عمده هستند. از آنجا که افراد دلایل بسیار متفاوتی برای تردید درباره واکسن دارند تلاش‌ها برای پیگیری تحلیل و مقابله با تردیدها باید بسیار خاص و موردی باشد و نه تنها باید میان کشورها بلکه میان زیرگروه‌ها در هر کشور خاص هم تمایز قائل شد.

به طور کلی کم بودن اطلاعات در مورد پرسش‌های بسیار مهم در موضوع کووید تکان:هنده است. به عنوان مثال بیشتر داده‌های موجود درباره زدن ماسک از طریق پرسش از افراد به دست آمده است روشی گسترده که آلوده به جانبداری است. روش مثلث‌سازی تحقیقی (Triangulating) میان منابع و استفاده از تمامی آنها می‌تواند به کاهش برخی سوگیری‌ها و محدودیت‌ها کمک کند اما واقعیت این است که داده‌ها کاملاً دقیق نمی‌شوند. به عنوان مثال در برخی جاها تنها یک سوم موارد مرگ ناشی از کووید در گروه درست خود (یعنی مرگومیر بر اثر کووید) طبقه‌بندی و محاسبه شده است.

بر این اساس حکومت‌ها و افراد ضمن آنکه باید امیدشان به بهترین وضعیت باشد اما لازم است خود را برای بدترین وضعیت آماده کنند. در این راه البته باید همکاری و همکاری‌های بیشتری میان کشورها برقرار شود زیرا بیماری به مرزها اهمیتی نمی‌دهد. افراد باید توجه داشته باشند که پزشکان، پرستارها و بیمارستان‌ها به شدت تحت فشار هستند.

کامیار علیایی

در ایران وضعیت امروز بهتر از اوایل زمان همه‌گیری است که حکومت بحران حوزه سلامت را سیاسی کرده بود. متأسفانه موارد اولیه ابتلا در کشور همزمان بود با بحبوحه رویدادهای مهم داخلی و مقام‌ها تمایلی به تایید گسترش بیماری کووید نداشتند چرا که تمام هدفشان این بود که مردم در صحنه‌های عمومی حمایت خود را از حکومت [در انتخابات مجلس و دهه بزرگداشت انقلاب] نشان دهند. نه این که خود را در خانه‌ها قرنطینه کنند.

رهبران دولت فعلی از سال گذشته و زمانی که روی کار آمدند سیاست را تغییر داده‌اند. آنان می‌دانند که دولت قبلی در امر مقابله با همه‌گیری شکست خورد و می‌خواهند به همه نشان دهند که می‌توانند عملکرد بهتری داشته باشند. آمار رسمی در ایران ۱۳۷ هزار مورد مرگ ناشی از کووید و ۷ میلیون مورد ابتلا را ثبت کرده است اما باور بر این است که این آمار و ارقام به میزان قابل توجهی کمتر از میزان واقعی گزارش شده است. گسترش سویه اومیکرون بسیار بالا بوده اما کشندگی آن نسبتاً کمتر بوده و دولت شفاف‌تر عمل کرده است.

در دوران همه‌گیری بی‌اعتمادی به حکومت بیش از اطلاعات جعلی چالش‌برانگیز بوده است. دولت جدید در ایران در حالی مبارزه خود علیه کووید را آغاز کرد که اعتماد به وزارت بهداشت به دلیل نحوه مدیریت همه‌گیری به شدت سقوط کرده بود. برعکس دیگر شکست‌های دولت گسترش کووید چنان سریع و چنان آشکار بود که مقام‌ها نتوانستند آن را لاپوشانی کنند. هر وقت در زمان یک جهش بزرگ در شمار مبتلایان یکی از مقام‌ها گفت «همه چیز خوب است» همه می‌دانستند که این دروغ است.

دولت جدید در ابتدا حمایت مشتاقانه‌ای از واکسن نداشت و برخی وزرا در واقع با واکسیناسیون مخالفت کردند. این موضع تغییر چشمگیری کرده است: ۷۵ درصد کشور اکنون یک دُز واکسن را دریافت کرده و ۶۶ درصد دو دُز واکسن زده‌اند.

در حالت مطلوب چالش کووید می‌تواند موجب همکاری و گفت‌وگوی بیشتر در خاورمیانه شود. نبود شفافیت و دسترسی نابرابر کماکان ادامه دارد اما اندکی بهبود یافته است. امیدواریم که این بهبود ادامه یابد.

پیش‌بینی آینده این همه‌گیری دشوار است و کارشناسان بهداشت و درمان مطمئن نیستند که با جهش بعدی ویروس چه رخ خواهد داد. اما مقام‌ها در طول بحران چیزهای زیادی آموخته‌اند و نیاز کشورها به همکاری بیش از همیشه آشکار شده است. برخی کشورها منابع فراوان دارند اما (با دیگران) همکاری نمی‌کنند. اگر یک کشور عملکرد خوبی داشته باشد اما وضع در کشورهای همسایه آن مناسب نباشد آن وقت است که جهش‌های جدید و دیگر خطرناک‌ها ممکن است تهدیدی علیه همه آنها باشد. کوتاه کردن زمان پاسخ‌دهی به بروز بیماری‌ها نیز اهمیت بسیار زیادی دارد. تایوان یک مثال خوب است که مقام‌هایش قبلاً و در زمان گسترش ویروس سارس درس‌های باارزشی آموختند و یک سیستم موثر و تثبیت‌شده ایجاد کردند و از همین رو توانستند به سرعت به کووید واکنش نشان دهند.

این چکیده را کالوین وایلدر تهیه کرده است. برگزاری مجموعه میزگردهای مباحث سیاست‌گذاری با حمایت سخاوتمندانه خانواده فلورنس و رابرت کافمن میسر شده است.

RECOMMENDED

تحلیل کوتاه

دیپلماسی عمومی آمریکا به فارسی: کاهش هزینه‌ها. بهبود اثرگذاری

۵ آوریل ۲۰۲۲

آرش علیایی،
مهدی خلجی

BRIEF ANALYSIS

Hasakah Residents Worry with ISIS Fugitives from al-Sinaa Prison Still Loose

آوریل ۲۰۲۲

◆
Nour Al-Ahmad

(/policy-analysis/hasakah-residents-worry-isis-fugitives-al-sinaa-prison-still-loose)

ARTICLES & TESTIMONY

Kurdish Infighting Could Undermine a Sovereign Iraqi Government

آوریل ۲۰۲۲

◆
David Schenker

(/policy-analysis/kurdish-infighting-could-undermine-sovereign-iraqi-government)

TOPICS

(fa/policy-analysis/dmkrazy-w-aslah/) ديمقراسی و اصلاح

(fa/policy-analysis/rb-w-islam-syasy/) عرب و اسلام سیاسی

(fa/policy-analysis/syast-amryka/) سیاست آمریکا

REGIONS & COUNTRIES

(fa/policy-analysis/asrayy/) اسرائیل

(fa/policy-analysis/ayran/) ایران